

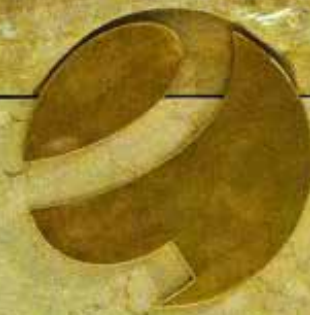
Ό,τι γυαλίζει δεν είναι χρυσός

Πώς η Καναδική εξορυκτική εταιρεία Eldorado Gold καταστρέφει το περιβάλλον και τα τοπικά μέσα βιοπορισμού στην Ελλάδα και φοροαποφεύγει χρησιμοποιώντας Ολλανδικές εταιρείες-βιτρίνα.

SOMO

1

Έρευνα για την εταιρική φοροαποφυγή και τα ανθρώπινα δικαιώματα

eldorado gold

Η Καναδική εταιρεία Eldorado Gold εξαγόρασε πρόσφατα όλα τα σχέδια εξόρυξης χρυσού στην Ελλάδα που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο. Έχει ξεκινήσει την ανάπτυξη ενός μεγάλου μεταλλείου ανοιχτής εξόρυξης χρυσού και χαλκού στις Σκουριές, στην Βορειοανατολική Χαλκιδική. Αυτές οι εξορυκτικές δραστηριότητες απαιτούν την εκχέρσωση μεγάλου μέρους αρχέγονου δάσους και την εκτεταμένη άντληση υπογείων υδάτων. Οι εξορυκτικές εργασίες απειλούν επίσης με ρύπανση τον αέρα, τα νερά και το έδαφος με ένα δηλητηριώδες μίγμα βαρέων μετάλλων και άλλων τοξικών. Όπως είναι αναμενόμενο, υπάρχει μαζική αντίσταση στις εξορυκτικές εργασίες από τις τοπικές κοινότητες. Η αντίσταση ποικίλλει, από επίσημες καταγγελίες μέχρι μεγάλες διαδηλώσεις, οι οποίες έχουν ποινικοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό από το Ελληνικό κράτος κι έχουν αντιμετωπιστεί με αστυνομική βία.

Η Eldorado Gold και οι Σκουριές έχουν γίνει σύμβολα του αγώνα για την προστασία των δημόσιων αγαθών, εν μέσω της μεγαλύτερης οικονομικής κρίσης που έχει αντιμετωπίσει η χώρα από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Η επένδυση έχει παρουσιαστεί από την προηγούμενη κυβέρνηση ως διέξοδος από την οικονομική κρίση, με το επιχείρημα ότι τα φορολογικά έσοδα που θα δημιουργηθούν θα αποκαταστήσουν τον προϋπολογισμό της Ελλάδας και ότι οι θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν θα μειώσουν τα καλπάζοντα νούμερα της ανεργίας στη χώρα.

Όμως, η Eldorado Gold χρησιμοποιεί έναν πολύπλοκο ιστό εταιριών-βιτρίνα στην Ολλανδία και τα Μπαρμπάντος ώστε να αποφεύγει την πληρωμή φόρων στην Ελλάδα και την Ολλανδία, μια φορολογιστική δομή που επιτρέπει η φορολογική νομοθεσία της ΕΕ και της Ολλανδίας. Μαζί με άλλες δυνατότητες λογιστικού σχεδιασμού στην διάθεση της εταιρείας, αυτή η επιθετική μορφή φορολογικού σχεδιασμού θα μπορούσε να εξαφανίσει τα μελλοντικά κέρδη από την Ελλάδα.

Η νομική παρουσία της Eldorado Gold στην Ολλανδία εγείρει ερωτήματα σχετικά με την τελική φορολογική και οικονομική συνεισφορά που μια εταιρεία με τόσο πολύπλοκη δομή φορολογικού σχεδιασμού θα προσφέρει σε μια πληττόμενη από την κρίση χώρα όπως η Ελλάδα. Πρώτα, εξετάζει τις απευθείας παραβιάσεις ανθρωπίνων και κοινωνικών δικαιωμάτων και τον πιθανό περιβαλλοντικό αντίκτυπο από τις δραστηριότητες της Eldorado Gold. Δεύτερον, για να αξιολογήσει την πιθανολογούμενη συνεισφορά

**Ό,τι
γυαλίζει
δεν είναι
χρυσός**

στην Ελληνική οικονομία, η έκθεση εξετάζει τις ποικίλες μορφές κρατικής ενίσχυσης που λαμβάνει η εταιρεία. Τρίτον, αναλύει την δομή του επιθετικού φορολογιστικού σχεδιασμού της Eldorado Gold και την επίδρασή του στα κρατικά έσοδα της Ελλάδας, καθώς επίσης αξιολογεί κριτικά τον ρόλο των φορολογικών πολιτικών της Ολλανδίας και της ΕΕ που διευκολύνουν την εταιρική φοροαποφυγή. Τέταρτον, κοιτώντας πέρα από αυτήν την συγκεκριμένη περίπτωση εταιρείας, αναλύονται τα δεδομένα των ΑΞΕ (Άμεσων Ξένων Επενδύσεων – FDI) ώστε να εντοπιστούν οι μεγαλύτερες διαρροές φόρων για την Ελληνική οικονομία. Τέλος, η έκθεση εξετάζει το φορολογικό καθεστώς της Ελλάδας από τη σκοπιά του δημοσίου συμφέροντος, συμπεριλαμβάνοντας τα πρόσφατα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης που επιβλήθηκαν από την Τρόικα.

Η αξιολόγηση της πιθανολογούμενης συμβολής των επενδύσεων της Eldorado στα δημόσια οικονομικά, εγείρει ερωτήματα σχετικά με το αν αυτή η αναζήτηση ξένων επενδύσεων έχει πράγματι ως αποτέλεσμα μια βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, με όρους επιπτώσεων στην οικονομία, το περιβάλλον και την δημοκρατία, όπως επίσης για το αν πράγματι ωφελεί ταμειακά την χώρα.

Οι εξορκτικές επενδύσεις δεν λύνουν το πρόβλημα χρέους

Η Ελλάδα χτυπήθηκε από μια κρίση χρέους τόσο βαρεία, που η χώρα εξαρτάται από εξωτερική χρηματοδότηση και υπόκειται σε προγράμματα διαρθρωτικής προσαρμογής που επιβλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) – γνωστά από κοινού ως Τρόικα. Η κρίση χρέους της χώρας και η προώθηση των φυσικών της πόρων σε ξένους επενδυτές, σε μια προσπάθεια βελτίωσης των δημοσιονομικών της, θυμίζει εικόνες από την Αφρική και την Λατινική Αμερική της δεκαετίας του 1980. Πάντως, η εξόρυξη πόρων στο πλαίσιο ανίσχυρων κυβερνήσεων και πολιτικής διαφθοράς δεν έχει οδηγήσει σε δίκαιη ή βιώσιμη ανάπτυξη, κυρίως λόγω φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής. Τα φορολογικά έσοδα είναι ο πιο σημαντικός εξισορροπιστής των ανισοτήτων,

καθώς επιτρέπει την αναδιανομή του πλούτου σε μια κοινωνία. Η εταιρική φοροαποφυγή δημιουργεί μακράν την μεγαλύτερη τρύπα στους κρατικούς προϋπολογισμούς και είναι ανεξέλεγκτη σε αναπτυσσόμενες χώρες, όπως και στην Ελλάδα. Φοροαποφυγή και φοροδιαφυγή είναι εξαιρετικά διαδεδομένες στην εξορκτική βιομηχανία.

Ως εκ τούτου, η πραγματικότητα των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων και της απόκρυφης κερδών σε μεγάλη κλίμακα από την εξορκτική βιομηχανία έρχεται σε πλήρη αντίθεση με όσα οι επενδυτές και, συχνά, οι κυβερνήσεις υπόσχονται στους πολίτες και τις κοινότητες που επηρεάζονται από τα μεταλλεία, δηλαδή δημιουργία θέσεων εργασίας και εσόδων για το δημόσιο.

**Ό,τι
γαλιζει
δεν είναι
χρυσός**

2

Η Eldorado Gold στην Ελλάδα

Μια υπόθεση
ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Υπάρχουν σοβαρές αντιπαραθέσεις για τα θέματα του περιβάλλοντος και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σχετικά με τις δραστηριότητες της Eldorado Gold σε Χαλκιδική και Θράκη. Η ανοικτή εξόρυξη με μεγάλες εκσκαφές και καθημερινή χρήση εκρηκτικών, καθώς επίσης η μαζική αποστράγγιση του υδροφόρου ορίζοντα, θα προκαλέσει σημαντική ζημιά στο περιβάλλον και τα μέσα βιοπορισμού και θα έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια πολλών περισσότερων θέσεων εργασίας στους υπάρχοντες τομείς της τοπικής οικονομίας. Ανεξάρτητες επιστημονικές εκθέσεις έχουν βρει σοβαρές ελλείψεις και σφάλματα στην Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της εταιρείας και μια συνολική υποτίμηση των αρνητικών επιπτώσεων του σχεδίου. Οι μελέτες προβλέπουν ότι, πέραν της χημικής ρύπανσης, οι μεταλλευτικές δραστηριότητες και οι συνεπακόλουθες αποψιλώσεις σε ορεινές περιοχές θα προκαλέσουν σημαντική διάβρωση του εδάφους, ρύπανση νερών και αέρα και εξάντληση των υδατικών αποθεμάτων της περιοχής.

Επιπλέον, υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την νομιμότητα της σύμβασης μεταξύ της Eldorado Gold και του Ελληνικού κράτους. Η κατασκευή εργοστασίου χρυσού και η τοπική επεξεργασία των μεταλλευμάτων είναι η πιό σημαντική υποχρέωση σύμφωνα με τη σύμβαση. Όμως, η δυνατότητα εφαρμογής της επιλεγμένης τεχνολογίας επεξεργασίας στα συγκεκριμένα μεταλλεύματα της Χαλκιδικής αμφισβητείται.

Η αντίσταση των κατοίκων στις δραστηριότητες της Eldorado Gold έχει κατασταλεί βίαια από το ελληνικό κράτος και έχει αντιμετωπιστεί με αστυνομική βία και ευρεία ποινικοποίηση. Οι εξορυκτικές δραστηριότητες έχουν έτσι μεγάλο κόστος για τις τοπικές κοινότητες, όπως και για το περιβάλλον. Οποιαδήποτε μορφή δημοκρατικού ελέγχου σχετικά με τα σχέδια της Eldorado Gold είναι ανύπαρκτη. Οι κάτοικοι της περιοχής αναφέρουν ότι δεν έχει γίνει κατάλληλη διαβούλευση, ενώ η εταιρεία δεν έχει παράσχει απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων της.

3

Πώς επωφελείται η Eldorado Gold από κρατικές ενισχύσεις

Εξετάζοντας το πιθανό συνολικό οικονομικό όφελος στην ελληνική οικονομία από ξένες επενδύσεις, απαιτείται ανάλυση κόστους-οφέλους. Θέσεις εργασίας και φορολογικά έσοδα από την επένδυση θα πρέπει να συγκριθούν με ωφελήματα προς τους επενδυτές υπό την μορφή μείωσης φόρων, φοροαπαλλαγών ή άλλων μορφών οικονομικής ενίσχυσης από δημόσιους πόρους. Στην περίπτωση της Eldorado Gold, οι κρατικές ενισχύσεις ποικίλλουν από πιστώσεις εξαγωγών στον Καναδά και οικονομικά, διαδικαστικά και συμβατικά κίνητρα στην Ελλάδα, μέχρι ταμειακά ωφελήματα στην Ολλανδία και τα Μπαρμπάντος.

- **Η канаδική** Υπηρεσία Εξαγωγικών Πιστώσεων (Export Credit Agency – EDC) παρέσχε στην Eldorado Gold ποσό μεταξύ 25 και 50 εκ. δολαρίων Καναδά, υπό την μορφή δανείου «γενικών εταιρικών σκοπών», ενώ αγνοήθηκαν προειδοποιήσεις για τον αρνητικό αντίκτυπο του σχεδίου στο περιβάλλον και την κοινωνία.
- **Το σχέδιο της εταιρείας** για τον λόφο του Περάματος έχει επιλεγεί προς ένταξη στο πρόγραμμα επενδύσεων fast-track της Ελλάδας, που συμπεριλαμβάνει γενναιόδωρα οικονομικά κίνητρα. Παρ' όλ' αυτά δεν έχει διεξαχθεί ανάλυση κόστους-οφέλους για το δημόσιο συμφέρον.
- **Η Ελλάδα** έχει προσφέρει γενναιόδωρους όρους στην θυγατρική της Eldorado Gold, την Ελληνικός Χρυσός, κατά τη μεταβίβαση γης και ορυχείων: η εταιρεία απαλλάχθηκε από κάθε ευθύνη που μπορεί να προκύψει από τις μεταλλευτικές δραστηριότητες των προκατόχων της.
- **Η Eldorado Gold** κατευθύνει τις επενδύσεις της μέσω Ολλανδίας και Μπαρμπάντος, πράγμα που επιτρέπει ουσιαστικές μειώσεις στην απόδοση φόρων στην Ελλάδα και μπορεί να θεωρηθεί ως μορφή κρατικής ενίσχυσης.

Τα κράτη έχουν καθήκον να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα με απαιτήσεις εταιρικής υπευθυνότητας για επιχειρήσεις στην δικαιοδοσία τους. Η παρούσα έρευνα δείχνει πως υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι για τα κράτη που διευκολύνουν τις δραστηριότητες της Eldorado Gold στην Ελλάδα, μεταξύ αυτών ο Καναδάς και η Ολλανδία. Ωστόσο, η παροχή κρατικών ενισχύσεων και οικονομικών ωφελημάτων δεν γίνεται υπό τον όρο μιας κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνης συμπεριφοράς της εταιρείας.

**Ό,τι
γυαλίζει
δεν είναι
χρυσός**

4

Φοροαποφυγή μέσω Ολλανδίας

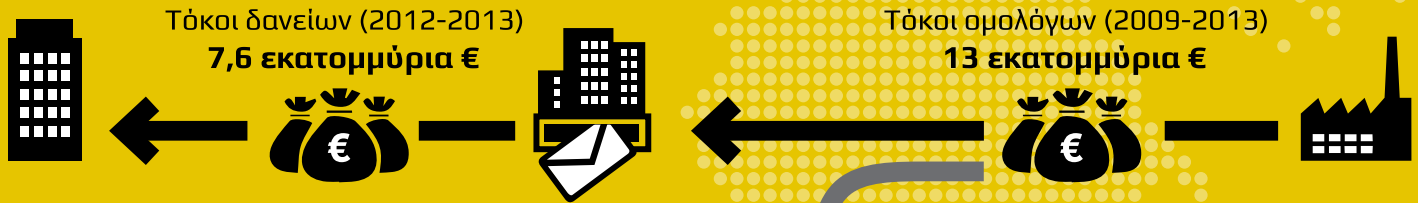
«Στο σημερινό διεθνές φορολογικό περιβάλλον, το καθεστώς για «Στο σημερινό διεθνές φορολογικό περιβάλλον, το καθεστώς για εταιρείες συμμετοχών στην Ολλανδία εξακολουθεί να είναι το πλέον δημοφιλές καθεστώς συμμετοχών στον κόσμο. Ο κύριος λόγος γι' αυτήν την δημοφιλία είναι η χαμηλή φορολόγηση (συνήθως 0% φορολογία), η ευελιξία του Ολλανδικού εταιρικού και φορολογικού δικαίου και το σχετικά χαμηλό κόστος ίδρυσης και ετήσιας συντήρησης.»

Tax Consultants International

Τα στοιχεία υποδεικνύουν ότι ο εξορυκτικός τομέας είναι συνδεδεμένος με επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό. Οι εξορυκτικές εταιρείες μπορούν να ελαχιστοποιούν τις φορολογικές εισφορές τους με νόμιμες και παράνομες μεθόδους· ο «επιθετικός φορολογικός σχεδιασμός» που κινείται στην γκρίζα ζώνη του νόμου, μεταφέρει εισοδήματα από δικαιοδοσίες με υψηλή φορολόγηση, μέσω ενδιάμεσων συγγενών εταιρειών σε δικαιοδοσίες-αγωγούς, προς δικαιοδοσίες χαμηλής φορολόγησης. Έρευνα της Publish What You Pay βρήκε ότι, μετά το καθεστώς απορρήτου του Delaware, η Ολλανδία είναι η δεύτερη προσφιλέστερη δικαιοδοσία των 10 μεγαλύτερων εξορυκτικών εταιρειών στο κόσμο για την ίδρυση θυγατρικών. Πράγματι, στα χαρτιά, η Ολλανδία είναι ο μεγαλύτερος επενδυτής του κόσμου, επειδή προσελκύει τόσες πολλές επενδύσεις που σχετίζονται με φορολογία, μέσω Ολλανδικών εταιρειών-βιτρίνα.

Η δομή φορολογικού σχεδιασμού της Eldorado Gold συμπεριλαμβάνει αρκετές Ολλανδικές θυγατρικές που συνδέονται με τον φορολογικό παράδεισο των Μπαρμπάντος. Η Eldorado Gold χρησιμοποιεί Ολλανδικές εταιρείες-βιτρίνα για να χρηματοδοτεί τις μεταλλευτικές της δραστηριότητες σε Ρουμανία, Ελλάδα και Τουρκία. Με την εξαίρεση μίας θυγατρικής, καμμία από τις Ολλανδικές εταιρείες δεν έχει υπαλλήλους, ενώ έχουν συνολικό ενεργητικό σχεδόν 2 δισ. €. Η δομή ενοποιήθηκε με την εξαγορά της European Goldfields το 2012, οπότε η Eldorado Gold κληρονόμησε μίαν εταιρική δομή στην οποία οι Ολλανδικές θυγατρικές έπαιζαν κεντρικό ρόλο. Η εταιρεία έκτοτε ανέπτυξε και επεξέτεινε αυτήν την δομή, ιδρύοντας μια συνεργατική (κοοπερατίβα – την Eldorado Gold Coöperatief UA) και στήνοντας μια χρηματοδοτική δομή με μια εταιρεία του ομίλου στα Μπαρμπάντος.

**Ό,τι
γυαλίζει
δεν είναι
χρυσός**

Απώλειες εσόδων εταιρικού
φόρου εισοδήματος για την Ελλάδα
1,7 εκατομμύρια €

Απώλειες εσόδων φόρου
παρακράτησης για την Ελλάδα
0,7 εκατομμύρια €

ELDORADO GOLD
BARBADOS LTD

ELDORADO GOLD
NETHERLANDS BV
GREECE BV

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ Α.Ε.

Η δομή μεταφοράς κερδών της Eldorado Gold

Κατά την απόκρυψη κερδών, δημιουργούνται ή διογκώνονται κόστη σε λειτουργικές θυγατρικές και αφαιρούνται από το κέρδος, μειώνοντας έτσι την φορολογία εταιρικού εισοδήματος. Η παρούσα έκθεση εξέτασε μόνο μία δυνατότητα φοροαποφυγής, συγκεκριμένα, την απόκρυψη κερδών μέσω δανειακής χρηματοδότησης: οι δραστηριότητες της Ελληνικός Χρυσός ΑΕ, θυγατρικής της Eldorado Gold στην Ελλάδα, χρηματοδοτούνται με την έκδοση ομολόγων, που είναι μορφή δανεισμού και επί των οποίων η θυγατρική πρέπει να πληρώνει τόκους στους κατόχους τους. Όλα τα ομόλογα αγοράστηκαν από Ολλανδικές θυγατρικές, δύο απ' τις οποίες χρηματοδοτούνται με δάνεια από μια θυγατρική στα Μπαρμπάντος. Οι τόκοι μεταφέρονται λοιπόν από την Ελλάδα στην Ολλανδία κι από κει στα Μπαρμπάντος.

Αυτή η δομή χρηματοδότησης μέσω Ολλανδίας – αντί, για παράδειγμα, απευθείας χρηματοδότησης από την Καναδική μητρική εταιρεία – έχει γλιτώσει για την Eldorado Gold (κι έχει κοστίσει στην ελληνική κυβέρνηση) περισσότερα από 700.000€ σε φόρους παρακράτησης μέσα σε δύο χρόνια και 1,7εκ€ σε φόρο εταιρικού εισοδήματος μέσα σε πέντε χρόνια. Τα τελευταία δύο έτη, η εταιρεία έχει αυξήσει εκθετικά το ποσό της χρηματοδότησης από Ολλανδικές εταιρείες-βιτρίνα. Αν συνεχιστεί αυτή η τάση, η μελλοντική απώλεια εσόδων μπορεί να αναμένεται πολύ μεγαλύτερη.

Τί είναι οι παρακρατούμενοι φόροι;

Ένας παρακρατούμενος φόρος (withholding tax – WHT) είναι φόρος που αφαιρείται αυτόματα από μια πληρωμή μεταξύ δύο μερών. Η πιο κοινή μορφή είναι ο φόρος εισοδήματος που παρακρατείται από τον μισθό ενός εργαζόμενου από τον εργοδότη. Οι παρακρατούμενοι φόροι επίσης επιβάλλονται σε εισοδήματα από επενδύσεις (δηλαδή εισόδημα που δεν παράγεται από υλικές συναλλαγές, όπως τόκοι, μερίσματα και δικαιώματα) μεταξύ θυγατρικών ενός εταιρικού ομίλου που βρίσκονται σε διαφορετικές δικαιοδοσίες. Οι φόροι

αυτοί είναι σημαντικοί, ιδίως σε χώρες με ελλειπείς μηχανισμούς είσπραξης φόρων, καθώς είναι μια εύκολα εισπρακτέα μορφή εσόδων και επειδή εμποδίζουν την μείωση της φορολογητέας βάσης μέσω χρηματοδοτικών πιστώσεων ή σχημάτων με δικαιώματα, όπως αυτά που χρησιμοποιούν η Apple, η Google και η Starbucks. Οι φόροι εξισορροπούνται αργότερα από τις εταιρείες βάσει εθνικού ή διεθνούς δικαίου που προλαμβάνει την διπλή φορολόγηση του ίδιου εισοδήματος.

Ό,τι
γυαλίζει
δεν είναι
χρυσός

13

0%

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ/
ΜΕΤΟΧΟΣ
(ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ)

ΧΩΡΑ ΧΑΜΗΛΗΣ (ΚΑΘΟΛΟΥ)
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

- Καθόλου ή χαμηλός φόρος εταιρικού εισοδήματος
- Τραπεζικό απόρρητο

ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ
ΕΤΑΙΡΙΑ ΒΙΤΡΙΝΑ (ΟΛΛΑΝΔΙΑ)

ΧΩΡΑ ΑΓΩΓΟΣ

- Χωρίς φόρο παρακράτησης σε πληρωμές εξωτερικού
- Απαλλαγή συμμετοχής
- Φορολογικές συμφωνίες

Ανεπαρκής οικονομική διαφάνεια για την ανακάλυψη κατάχρησης

Συμβάσεις διπλής φορολογίας
Καθόλου ή Χαμηλή φορολογία στην πηγή

Οδηγίες ΕΕ
Χωρίς φορολόγηση στην πηγή

ΧΩΡΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

τόκοι
μερίσματα
έσοδα κεφαλαίων
δικαιώματα

ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΟ ΕΚΤΟΣ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΥΨΗΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Το φορολογικό δίκαιο της ΕΕ και της Ολλανδίας διαβρώνει την φορολογητέα βάση της Ελλάδας

Η Οδηγία περί Δικαιωμάτων και Τόκων της ΕΕ και το εθνικό φορολογικό δίκαιο της Ολλανδίας διευκολύνει αυτή τη μορφή απόκρυψης κερδών μέσω εισοδήματος από τόκους. Η Οδηγία επιβάλλει στην Ελλάδα να μη παρακρατά φόρο στις εξερχόμενες καταβολές τόκων μεταξύ συγγενών θυγατρικών σε χώρες-μέλη της ΕΕ. Αν οι δραστηριότητες στην Ελλάδα χρηματοδοτούνταν απευθείας από την Καναδική μητρική, η Ελλάδα θα μπορούσε να επιβάλει φόρο παρακράτησης 10%.

Το Ολλανδικό δίκαιο επίσης δεν διασφαλίζει την φορολόγηση αυτού του εισοδήματος από τόκους. Οι καταβολές τόκων στα Μπαρμπάντος δεν υπόκεινται σε φόρο παρακράτησης, μιας και η Ολλανδία δεν επιβάλλει φόρο παρακράτησης σε εξερχόμενες καταβολές τόκων και δικαιωμάτων, ακόμα κι εκείνων που γίνονται προς φορολογικούς παραδείσους. Επιπλέον, οι ολλανδικές θυγατρικές επιτρέπεται να αφαιρούν τις καταβολές τόκων από τα κέρδη τους· ούτε εδώ υπάρχει αντικαταχρηστική διάταξη που να εξαιρεί πληρωμές προς φορολογικούς παραδείσους.

Υπάρχει μια σαφής αυξητική τάση στην χρηματοδότηση της Ελληνικής θυγατρικής της Eldorado Gold με ομόλογα. Αυτή η μείωση της φορολογητέας βάσης στην Ελλάδα αντιπροσωπεύει σημαντική απώλεια φόρων εταιρικού εισοδήματος όταν μελλοντικά οι δραστηριότητες περάσουν σε κερδοφορία. Κατά το διάστημα περιορισμένων δραστηριοτήτων και κερδών, αυτό σημαίνει εξαφάνιση όλων των οφειλόμενων φόρων για κάποιο έτος. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι εδώ αναλύεται μόνο ένας μηχανισμός φοροαποφυγής. Μαζί με άλλες ευκαιρίες φοροαποφυγής που έχει η εταιρεία – συγκεκριμένα (υπερ ή υπο) τιμολόγηση μεταβιβάσεων (transfer pricing) – οι απώλειες που προκύπτουν από την φοροαποφυγή θα μπορούσαν κάλλιστα να είναι τόσο ουσιαστικές που αυτό το πλάνο εξόρυξης να αποτελεί οικονομική ζημία για την Ελλάδα, ακόμα και χωρίς τον υπολογισμό εξωτερικών επιβαρύνσεων, όπως η περιβαλλοντική καταστροφή.

**Ό,τι
γυαλίζει
δεν είναι
χρυσός**

5

Επενδύσεις μεταξύ Ελλάδας και φορολογικών παραδείσων στην ΕΕ

«Μπορεί να είναι νόμιμο, αλλά είναι ανήθικο να επιτρέπεται η λεηλασία των φυσικών πόρων σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου με μόνο όφελος αυτό των επενδυτών.»

Jamie Kneen, Canada Mining Watch

Κοιτάζοντας πέρα από την συγκεκριμένη αυτή περίπτωση εταιρείας, η ανάλυση διμερών επενδυτικών τοποθετήσεων στην Ελλάδα δείχνει πως η Ολλανδία, όπως και το Λουξεμβούργο και η Κύπρος, χρησιμοποιούνται ως κοινοί φορολογικοί παράδεισοι για εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Μεγάλα επενδυτικά κεφάλαια και ροές συνήθως υποδεικνύουν ότι υπάρχει ενεργός οικονομική σχέση μεταξύ δύο χωρών. Αν όμως το μεγαλύτερο ποσοστό των επενδύσεων γίνεται μέσω εταιρειών-βιτρίνα, μπορεί να είναι επίσης ένδειξη φορολογιστικού σχεδιασμού μέσω αυτών των δικαιοδοσιών. Και οι τρεις χώρες προσφέρουν γενναιόδωρα φορολογικά κίνητρα κι εξυπηρετούν ως μεγάλα ταμειακά πλυντήρια για πολυεθνικές εταιρείες (multi-national corporations – MNCs), υποδεικνύοντας σημαντική διάβρωση της φορολογικής βάσης από τον όγκο των φορολογητέων συναλλαγών μεταξύ αυτών των φορολογικών παραδείσων και της Ελλάδας.

Υπολογισμοί των Ολλανδικών επενδύσεων που σχετίζονται με εταιρείες-βιτρίνα στην Ελλάδα, βάσει των στοιχείων για τις επενδύσεις από το ΔΝΤ και τον ΟΟΣΑ, δείχνουν ότι σχεδόν 80% των άμεσων επενδύσεων από την Ολλανδία στην Ελλάδα, διοχετεύονται μέσω αυτών των νομικών προσώπων – αγωγών. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι γνήσιες Ολλανδικές επενδύσεις αλλά επενδύσεις που ανακατευθύνονται για φορολογικούς σκοπούς. Δεν μπορούν να γίνουν υπολογισμοί σε αντίστοιχο επίπεδο για το Λουξεμβούργο, επειδή αυτό δεν δημοσιοποιεί αυτά τα δεδομένα. Όμως, το παγκόσμιο μερίδιο του Λουξεμβούργου στη ροή των επενδύσεων από εταιρείες-βιτρίνα είναι περίπου 90%, με παρόμοια αναλογία για τις επενδύσεις από το Λουξεμβούργο στην Ελλάδα.

**Ό,τι
γαλιζεί
δεν είναι
χρυσός**

Εταιρείες που χρησιμοποιούν εταιρείες-βιτρίνα στην Ολλανδία και το Λουξεμβούργο

Τα δεδομένα των ΑΞΕ λοιπόν δείχνουν ότι Ολλανδία και Λουξεμβούργο είναι οι προτιμώμενες επιλογές για τις εταιρείες προκειμένου να αναδιαρθρώσουν τις επενδύσεις τους ώστε να αποφεύγουν την καταβολή φόρων στην Ελλάδα. Τα επενδυτικά δεδομένα δείχνουν επίσης ότι εταιρείες στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ισπανία, όλο και περισσότερο διαρθρώνουν τις επενδύσεις τους μέσω Ολλανδίας και άλλων φορολογικών παραδείσων της ΕΕ με σκοπό την αποφυγή φορολογίας, απ' όταν η κρίση ξεκίνησε το 2007, πιθανότατα για να αποφευχθούν οι αυξήσεις στον φόρο εταιρικού εισοδήματος σ' αυτές τις χώρες, που εισήχθησαν για να αντιμετωπιστεί το δημόσιο έλλειμμα τους.

Αρκετές μεγάλες ξένες εταιρείες που διαρθρώνουν τις επενδύσεις τους στην Ελλάδα μέσω Ολλανδίας εντοπίζονται στην παρούσα έκθεση· επιλεγμένο μέρος τους παρουσιάζεται παρακάτω. Αν και ο κατάλογος δεν είναι πλήρης και χρειάζεται περαιτέρω έρευνα για την απόδειξη συγκεκριμένων περιστατικών φοροαποφυγής ή φοροδιαφυγής, υποδεικνύει την διαδεδομένη χρήση δομών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού από ξένες εταιρείες σε όλους τους οικονομικούς τομείς.

Αυτό θα πρέπει να προκαλέσει τις φορολογικές αρχές στην Ελλάδα να παρακολουθήσουν προσεκτικά αυτές τις δομές, ενώ το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία θα πρέπει να συνεργαστούν με την Ελλάδα ώστε να κλείσουν τα παραθυράκια. Τα ευρήματα θα πρέπει οπωσδήποτε να προκαλέσουν την αίσθηση του επείγοντος στους διαμορφωτές πολιτικής – όχι μόνο στην Ελλάδα, την Ολλανδία και το Λουξεμβούργο αλλά και στην ΕΕ – ώστε να γίνουν βήματα στην πολιτική και τις πολιτικές για καλύτερο συντονισμό και την εφαρμογή δεσμευτικής νομοθεσίας που θα τερματίσει την διάβρωση της φορολογικής βάσης και την φυγάδευση κερδών από μεγάλες πολυεθνικές.

Εταιρεία (Έδρα Κεντρικών)

Βιομηχανία

Εταιρεία-βιτρίνα σε

Babcock & Brown (Αυστραλία)	Επενδύσεις/σύμβουλοι	Λουξεμβούργο
BAWAG PSK (Αυστρία)	Τράπεζες	Λουξεμβούργο
Bayer (Γερμανία)	Φαρμακευτικές	Ολλανδία
BMW (Γερμανία)	Αυτοκίνητα	Ολλανδία
Coca-Cola HBC AG (Ελβετία)	Ποτά και εμφιάλωση	Ολλανδία
Dole (ΗΠΑ)	Συσκευασμένα τρόφιμα	Ολλανδία
Edison Spa (Ιταλία)	Ενέργεια	Ολλανδία
EFG Group (Ελβετία)	Τράπεζες	Λουξεμβούργο
Eldorado Gold Corp (Καναδάς)	Εξορύξεις	Ολλανδία
EMC Corporation (ΗΠΑ)	IT Hardware	Ολλανδία
Euronet Worldwide Inc (Delaware ΗΠΑ)	Ηλεκτρονικές συναλλαγές	Ολλανδία
Footlocker (ΗΠΑ)	Αθλητικά και υπόδηση	Ολλανδία
Havells India Ltd (Ινδία)	Φωτισμός	Ολλανδία
Mondi Plc (ΗΒ)	Συσκευασίες & χαρτί	Ολλανδία
Olayan (Σαουδική Αραβία)	Επενδυτικός όμιλος	Λουξεμβούργο
Robert Bosch GmbH (Γερμανία)	Οικιακές συσκευές	Ολλανδία
The Sol Group (Ιταλία)	ΙΑτρικά – βιομηχανικά αέρια	Ολλανδία

**Ό,τι
γαλιζει
δεν είναι
χρυσός**

6

Αποκλιμακούμενη φορολόγηση και μέτρα της Τρόικας

Τα επιβεβλημένα από την Τρόικα ταμειακά και επενδυτικά μέτρα προωθούν την ιδιωτικοποίηση τομέων δημοσίου συμφέροντος, με καταστροφικές κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες. Κατά την εξαετία 2007-2013, το ΑΕΠ της Ελλάδας μειώθηκε σχεδόν κατά το 1/5, οι επενδύσεις συρρικνώθηκαν κατά περισσότερο από το ήμισυ, η εγχώρια ζήτηση μειώθηκε κατά το ένα τέταρτο, ενώ το δημόσιο χρέος ανέβηκε περισσότερο από 2/3. Το 2012, 35% του πληθυσμού στην Ελλάδα αντιμετώπιζε τον κίνδυνο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ το ποσοστό ήταν μεγαλύτερο για τα παιδιά κάτω των 15 (38,7%) και τις γυναίκες (35,2%). Οι εισοδηματικές ανισότητες ήταν επίσης μεγάλες και μεγεθύνονταν. Έρευνες έδειξαν ότι τα μέτρα λιτότητας στην Ελλάδα άφησαν περίπου ένα εκατομμύριο ανθρώπους χωρίς πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, που οδήγησε σε αύξηση της παιδικής θνησιμότητας, των μολύνσεων με HIV και των αυτοκτονιών.

Κεντρικό ρόλο στην οικονομική αδικία στην Ελλάδα σήμερα παίζει το αποκλιμακούμενο φορολογικό καθεστώς της χώρας. Ένα αποκλιμακούμενο φορολογικό καθεστώς λειτουργεί εναντίον των συμφερόντων των φτωχών και μεσαίων τάξεων, με δυσανάλογη επιβολή έμμεσων φόρων στην κατανάλωση (όπως ο ΦΠΑ) αντί να συγκεντρώνει έσοδα από την άμεση φορολογία εισοδημάτων ή κληρονομιών των πλούσιων κοινωνικών ομάδων, όπως των μεγάλων επιχειρήσεων και των ελίτ. Η αποκλιμακούμενη φύση του ελληνικού φορολογικού συστήματος έχει επιδεινωθεί από τα μέτρα «δημοσιονομικής εξυγίανσης» που επέβαλαν οι πιστωτές της Ελλάδας – η ΕΕ, η ΕΚΤ και το ΔΝΤ – από κοινού γνωστοί ως «Τρόικα». Το βάρος των αυξήσεων στην φορολογία έχει πέσει στους μισθωτούς και τους εργάτες και τα κατώτερα και μεσαία εισοδήματα έχουν χτυπηθεί ιδιαίτερα σκληρά. Την ίδια στιγμή, οι μεταρρυθμίσεις έχουν ωφελήσει τις μεγάλες εταιρείες με μέτρα φιλικά προς τις επενδύσεις.

Η φοροαποφυγή αναγνωρίζεται από την Τρόικα, ιδίως από το ΔΝΤ, ως σημαντικό πρόβλημα για την συγκέντρωση πόρων. Προκαλεί έκπληξη όμως, ότι ξένες εταιρείες όπως η Eldorado Gold ή άλλες που σημειώνονται στην παρούσα έκθεση παραλείπονται από την δημόσια συζήτηση ή την διαμόρφωση πολιτικών. Αυτή η παράλειψη έδειξε επίσης ότι οι ευθύνες των κρατών-μελών της ΕΕ στην διάβρωση των δημοσίων οικονομικών της Ελλάδας έχουν αγνοηθεί.

Ό,τι
γαλιζεί
δεν είναι
χρυσός

CUT THE DEPT
IMF GO HOME

Υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναφορικά προς τις εξορυκτικές δραστηριότητες μεγάλης κλίμακας της Eldorado Gold στην Χαλκιδική. Αυτές κυμαίνονται από την ρύπανση εδάφους, νερών και αέρα μέχρι την βίαιη καταστολή της θεμιτής τοπικής αντίστασης στο σχέδιο, το οποίο απειλεί τα τοπικά μέσα διαβίωσης. Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της εταιρείας είναι ελλιπής και η τεχνολογία που προτείνει αμφισβητήσιμη. Γιατί λοιπόν υποστηρίχθηκε ένα τόσο αμφιλεγόμενο σχέδιο από την προηγούμενη Ελληνική κυβέρνηση; Η απάντηση βρίσκεται στην εσφαλμένη αντίληψη ότι οι ξένες άμεσες (και μεγάλης κλίμακας) επενδύσεις ωφελούν την οικονομική ανάπτυξη. Η δημιουργία θέσεων εργασίας και τα επιδιωκόμενα φορολογικά έσοδα είναι, υποτίθεται, απαραίτητα για την υπερχρεωμένη Ελλάδα. Όμως, μια ανάλυση της δανειακής χρηματοδοτικής δομής της εταιρείας δείχνει ότι τα μελλοντικά κέρδη στην Ελλάδα θα είναι σημαντικά μειωμένα. Επιπλέον, οι χρηματοδότηση των δανείων είναι μόνο μία από τις δυνατότητες φοροαποφυγής για εταιρείες με παγκόσμιες δραστηριότητες. Άλλες, όπως οι (υπερ ή υπο) τιμολογημένες μεταβιβάσεις, είναι ιδιαίτερα συχνές στην εξορυκτική βιομηχανία. Επιπλέον, τα οικονομικά οφέλη από τυχόν μελλοντικά φορολογικά έσοδα, θα πρέπει να συγκριθούν με τα ως τώρα κόστη στα δημόσια οικονομικά, που συμπεριλαμβάνουν γενναιόδωρες κρατικές ενισχύσεις από τις κυβερνήσεις του Καναδά, της Ελλάδας και της Ολλανδίας.

Κοιτώντας πέρα απ' την συγκεκριμένη περίπτωση εταιρείας, η ανάλυση των Ελληνικών διμερών τοποθετήσεων, δείχνει ότι η Ολλανδία, όπως και το Λουξεμβούργο και η Κύπρος, εξυπηρετούν ως κοινοί φορολογικοί παράδεισοι τις ξένες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Αυτή η διάβρωση φορολογητέας βάσης στερεί την Ελλάδα από δημόσιους πόρους αναγκαίους για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των πολιτών της σε καιρούς οικονομικής κρίσης. Η ευθύνη των κρατών δεν βρίσκεται μόνο στο σταμάτημα της διάβρωσης της φορολογικής βάσης που επιτρέπουν τα βλαπτικά φορολογικά καθεστώτα που ενεργά συντηρούν, αλλά και στο σταμάτημα των αρνητικών επιπτώσεων από επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί εντός δικαιοδοσίας τους. Αυτή την ευθύνη μοιράζονται ο Καναδάς (όπου εδρεύουν τα κεντρικά της εταιρείας), η Ολλανδία (όπου εδρεύει η απευθείας μητρική της Ελληνικής θυγατρικής) και η Ελλάδα (έδρα των αμφιλεγόμενων δραστηριοτήτων).

**Ό,τι
γαλίζει
δεν είναι
χρυσός**

Η πλήρης έκθεση περιλαμβάνει αρκετές λεπτομερείς προτάσεις. Ακολουθούν μερικές από τις σημαντικότερες:

Η Eldorado Gold

- **Η εταιρεία** θα πρέπει να σταματήσει τη χρήση επιθετικών τεχνικών φορολογικού σχεδιασμού και να δημοσιοποιήσει όλες τις οικονομικές εκθέσεις των θυγατρικών που βρίσκονται στα Μπαρμπάντος, τις Νήσους Κέυμαν και τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους.
- **Η εταιρεία** θα πρέπει να σεβαστεί την αντίδραση της τοπικής κοινωνίας στα εξορυκτικά της σχέδια και να σταματήσει την προώθηση και επιδίωξη της ανάπτυξης μεταλλείων εν όψει της αντίδρασης και του εμφανούς διχασμού στην κοινότητα.

Η Ολλανδία

- **Η κυβέρνηση** θα πρέπει να σταματήσει να παρέχει ταμειακά οφέλη στην Eldorado Gold. Συμπληρωματικά, η κυβέρνηση θα πρέπει να εφαρμόσει την γενική αντικαταχρηστική διάταξη που προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Σχέδιο Δράσης της κατά της φοροδιαφυγής και να εισαγάγει μια ελάχιστη καταβολή φόρου παρακράτησης σε πληρωμές προς το εξωτερικό.
- **Η κυβέρνηση** θα πρέπει να λάβει συντονισμένα μέτρα μαζί με την Ελλάδα ώστε να εντοπίσει την εταιρική φοροδιαφυγή μέσω της δικαιοδοσίας της, να κλείσει παραθυράκια στο υπάρχον φορολογικό δίκαιο και να επιβάλει πρόστιμα στις εταιρείες που θα βρεθούν να ενέχονται σε επιθετική φοροαποφυγή.
- **Η κυβέρνηση** θα πρέπει να απαιτήσει διά νόμου από την Eldorado Gold να λάβει συγκεκριμένα μέτρα εποπτείας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όσον αφορά τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων της στο εξωτερικό, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, και να δίνει δημόσιες σχετικές αναφορές.
- **Η κυβέρνηση** θα πρέπει να σταματήσει να υποστηρίζει στο Eurogroup ένα πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων βασισμένο στην λιτότητα και να στηρίξει το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της τρέχουσας κυβέρνησης στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων και υπό τη μορφή διαγραφών χρέους.

Καναδάς

- **Η Καναδική υπηρεσία εξαγωγικών πιστώσεων (EDC)** θα πρέπει να σταματήσει την οικονομική στήριξη προς την Eldorado Gold επί τη βάση των στοιχείων που της παρουσιάστηκαν από το Παρατηρητήριο Μεταλλευτικών Δραστηριοτήτων και περιλαμβάνονται στην έκθεση αυτή.
- **Η κυβέρνηση** θα πρέπει να προτείνει και να εφαρμόσει δεσμευτικό νόμο για ενισχυμένη λογοδοσία από την EDC, διασφαλίζοντας ότι ο Καναδάς συμμορφώνεται με τις διεθνείς υποχρεώσεις του για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ελλάδα

- **Η Ελληνική κυβέρνηση** θα πρέπει να αναθεωρήσει την σύμβαση με την Ελληνικός Χρυσός ΑΕ κι να αξιολογήσει κατά πόσον το σχέδιο εξόρυξης υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον.
- **Η Ελληνική κυβέρνηση** θα πρέπει να διερευνήσει τα περιστατικά αναφερόμενης αστυνομικής βίας εναντίον διαδηλωτών στην Χαλκιδική, να προστατεύσει το δημοκρατικό δικαίωμα στη διαμαρτυρία και να σταματήσει την ποινικοποίηση της τοπικής κοινωνίας που αντιστέκεται στις εξορυκτικές δραστηριότητες της Eldorado Gold στην Χαλκιδική.
- **Στην τοπική κοινωνία** Θα πρέπει να δοθούν απευθείας και σαφείς εξουσίες λήψης αποφάσεων για την γη στην οποία ζουν και από την οποία συντηρούνται οικονομικά. Διακηρύξεις εθνικού συμφέροντος ή υπέρτερης ισχύος επί της περιοχής θα πρέπει να τεκμηριώνονται με τον πλέον αδιαμφισβήτητο τρόπο.
- **Η Ελληνική κυβέρνηση** θα πρέπει να άρει την τρέχουσα εξαίρεση των περιοχών Σκουριές, Μαύρες Πέτρες και Ολυμπιάδα της Χαλκιδικής από το πρόσφατα (2014) εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών για την Κεντρική Μακεδονία και να εφαρμόσει πλήρως την Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα της ΕΕ2000/60.
- **Η Ελληνική κυβέρνηση** θα πρέπει να διεξάγει αξιολόγηση επιπτώσεων της φερόμενης μελλοντικής οικονομικής συμβολής της Eldorado Gold στην ελληνική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της ποσοτικοποίησης των εξωτερικών επιπτώσεων και του κόστους των οικονομικών κινήτρων ή όποιας άλλης δημόσιας ενίσχυσης έχει λάβει η εταιρεία.
- **Η Ελληνική κυβέρνηση** θα πρέπει να διαμορφώσει ένα προοδευτικότερο καθεστώς φορολόγησης και ναβάλει τέλος στην μεγάλης κλίμακας φοροαποφυγή και φοροδιαφυγή από πλούσια άτομα και, πάνω απ' όλα, μεγάλες εταιρείες.

Ό,τι
γυαλίζει
δεν είναι
χρυσός

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

- **Η ΕΕ** θα πρέπει να τροποποιήσει την Οδηγία περί Τόκων και Δικαιωμάτων ώστε να πάψει η διάβρωση της φορολογικής βάσης εντός ΕΕ και να ξεκινήσει πλήρη κοινοβουλευτικό έλεγχο σκανδάλων φοροαποφυγής ώστε να εξασφαλίσει δημόσιο και ανεξάρτητο έλεγχο αυτής της μορφής διάβρωσης φορολογικής βάσης.
- **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή** θα πρέπει να σταματήσει την εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων που βασίζεται στην λιτότητα για τις χρεωμένες ευρωπαϊκές χώρες και να υποστηρίξει το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του ΣΥΡΙΖΑ για την Ελλάδα, μεταξύ άλλων, με τη μορφή διαγραφής χρέους και παροχής ρευστότητας.
- **Η ΕΕ** θα πρέπει να συνεργαστεί με όλα τα κράτη-μέλη ώστε να ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο η γενική αντικαταχρηστική διάταξη που προτάθηκε στο Σχέδιο Δράσης ενάντια στις φορολογικές απάτες.

Περαιτέρω έρευνα

- **Ανάλυση** άλλων μεθόδων φυγάδευσης κερδών που μπορεί να χρησιμοποιούνται από την Eldorado Gold στην Ελλάδα και πιθανής διάβρωσης φορολογητέας βάσης σε όλες τις χώρες δραστηριοποίησης, ιδίως Ρουμανία και Τουρκία.
- **Έρευνα** επί των επιπτώσεων της εταιρείας στα ανθρώπινα δικαιώματα στις χώρες δραστηριοποίησης και επί της ευθύνης των χωρών που της παρέχουν κρατική στήριξη, συμπεριλαμβανομένων Ολλανδίας και Καναδά.
- **Περαιτέρω έρευνα** στην οικονομική δικαιοσύνη στην Ευρωπαϊκή Ένωση· αυτό περιλαμβάνει ανάλυση της εταιρικής φοροαποφυγής σε σχέση με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την λιτότητα.

“Είναι οι πολίτες που κάνουν πολιτική. Αν οι πολίτες δεν ασχολούνται με την πολιτική, θα ασχοληθούν άλλοι. Κι αυτό τους ανοίγει την πόρτα να σας κλέψουν την δημοκρατία, τα δικαιώματά σας και το πορτοφόλι σας.”

Πάμπλο Ιγκλέσιас, Γενικός Γραμματέας του Podemos

ELDORADO
~~X~~ GOLD
GO HOME

Κάλεσμα σε δράση

Μια ιστορική ευκαιρία

Στον πυρήνα του τρέχοντος πολιτικού και οικονομικού συστήματος στην Ευρώπη βρίσκονται πολιτικές που δημιουργούν οικονομικές και κοινωνικές απώλειες με βλάβη του δημοσίου. Την ίδια στιγμή, τα ιδιωτικά κέρδη προωθούνται ενεργά και προστατεύονται από τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Στην Ελλάδα, αυτό το καθεστώς διαταράχθηκε πρόσφατα από την σαρωτική νίκη του κόμματος ΣΥΡΙΖΑ που είναι κατά της λιτότητας. Στην Ισπανία, 150.000 άνθρωποι πρόσφατα μαζεύτηκαν στην Πουέρτα ντελ Σολ της Μαδρίτης σε συγκέντρωση για τον ένα χρόνο του αριστερού κόμματος Podemos («μπορούμε»), που έχει πραγματική πιθανότητα να κερδίσει τις φετινές εθνικές εκλογές. Η εντολή που δόθηκε από το κοινό προς αυτά τα νέα πολιτικά κόμματα είναι σαφής: σταματήστε τα μέτρα λιτότητας και αναδιανείμετε τον πλούτο από τους πλούσιους στους φτωχούς. Αυτή η απαίτηση μας παρέχει μια μοναδική ευκαιρία να αλλάξουμε τις πολιτικές απαντήσεις της Ελλάδας, της Ισπανίας και της ΕΕ στην ευρωπαϊκή κρίση χρέους και να αναπτύξουμε εναλλακτικές που προωθούν την κοινωνική και οικονομική δικαιοσύνη.

Σε οξεία αντίθεση με τις προηγούμενες κυβερνήσεις, η νεοεκλεγείσα ελληνική κυβέρνηση έχει ταχθεί δημόσια εναντίον του σχεδίου εξόρυξης της Eldorado Gold. Ο νέος αναπληρωτής υπουργός Περιβάλλοντος, Πάννης Τσιρώνης, ανακοίνωσε ότι η κυβέρνηση θα αναθεωρήσει όλες τις άδειες που δόθηκαν στην Eldorado Gold. Όμως δεν έχει ανακοινωθεί ακόμα ακύρωση της σύμβασης και διακυβεύονται μεγάλα συμφέροντα: 2,7 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ – σχεδόν το μισό παγκόσμιο ενεργητικό της εταιρείας – έχουν επενδυθεί στην Ελλάδα. Θα πρέπει επίσης να βρεθεί λύση για τις όποιες απώλειες θέσεων εργασίας από το κλείσιμο ή την αποκλιμάκωση της μεταλλευτικής δραστηριότητας.

Υπάρχει τώρα μία μοναδική ευκαιρία να κλείσει το κενό φορολογίας στην ΕΕ και να αλλάξουν οι πολιτικές διάσωσης της Τρόικας που έχουν εξυπηρετήσει μέχρι τώρα κυρίως ιδιωτικά συμφέροντα. Και τα δύο οδηγούν σε μαζική αναδιανομή πλούτου από τους φτωχούς στους πλούσιους. Γερμανικές, Γαλλικές και άλλες τράπεζες της ΕΕ έχουν δώσει επισφαλή δάνεια με υψηλό περιθώριο κέρδους στην Ελλάδα. Όταν τα δάνεια δεν μπορούσαν πλέον να εξυπηρετούνται, η διάσωση της Τρόικας μετέτρεψε αυτό το ιδιωτικό

**Ό,τι
γαλιζεί
δεν είναι
χρυσός**

χρέος σε δημόσιο. Το 2010 το Ελληνικό δημόσιο χρέος βρισκόταν στο 100% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Μετά το πρόγραμμα της Τρόικας, το ποσοστό ανέβηκε στο 175%. Η Ελληνική κρίση είναι στην πραγματικότητα μια κρίση των ευρωπαϊκών τραπεζών.

Η περίπτωση εταιρικής φοροαποφυγής της Eldorado Gold – όπως και οι τεράστιες ποσότητες χρημάτων που ρέουν εκτός Ελλάδας μέσω εταιρειών-βιτρίνα στην Ολλανδία και το Λουξεμβούργο – καταδεικνύουν ότι ούτε η ευθύνη για το Ελληνικό φορολογικό κενό βρίσκεται μόνο στο Ελληνικό κράτος. Ο υπουργός Οικονομικών της Ελλάδας, Πάνης Βαρουφάκης, αναγνώρισε ότι η Ελλάδα «έχει σοβαρό πρόβλημα φοροαποφυγής μέσω της τιμολόγησης μεταβιβάσεων» και ζήτησε από τους Γερμανούς και Ευρωπαίους εταίρους του να υποστηρίξουν μια διασυνοριακή λύση. Η Ολλανδία, το Λουξεμβούργο και η ΕΕ έχουν φορολογικά και επενδυτικά καθεστώτα που διευκολύνουν την διάβρωση της φορολογητέας βάσης και θέτουν σε προτεραιότητα το ιδιωτικό έναντι του δημοσίου συμφέροντος. Αυτό στερεί την Ελλάδα από απαραίτητους εθνικούς πόρους για την χρηματοδότηση βασικών κοινωνικών υπηρεσιών.

Κάτι που έχει συνεισφέρει σ' αυτό το μεταβαλλόμενο πολιτικό τοπίο είναι η (επαν-)εμφάνιση των από τα κάτω, κοινοτικών κινημάτων αλληλεγγύης. Πρωτοβουλίες κοινωνικής και οικονομικής υποστήριξης έχουν αναπτυχθεί ως απάντηση στην αποτυχία κρατικών υπηρεσιών. Όμως, μαζί με την προσφορά άμεσης στήριξης, εφαρμόζουν επίσης δημοκρατική λήψη αποφάσεων και συλλογική δράση. Ένας δημοσιογράφος σχολίασε για το κίνημα αλληλεγγύης στην Ελλάδα: «είναι ένα τελείως νέο μοντέλο – και λειτουργεί». Αυτή η φράση είναι αποκαλυπτική σε δύο επίπεδα. Πρώτον, η δημοκρατία από τα κάτω και η αλληλεγγύη δεν είναι νέα, έχουν ανθηρή ιστορία στην Ευρώπη, αλλά η παρουσίασή τους ως κάτι καινούργιου δείχνει την έκταση στην οποία η θατσερική ιδεολογία του «Καμιά Εναλλακτική» (στον καπιταλισμό) και του «Όχι Κοινωνία» (μόνο άτομα) έχει διαπεράσει όχι μόνο την πολιτική στην Ευρώπη αλλά και το συλλογικό φαντασιακό. Δεύτερον, αυτό το σχόλιο δηλώνει ότι το συλλογικό φαντασιακό μπορεί τώρα να στρέφεται προς την διερεύνηση των εναλλακτικών. Η επιτυχία θα εξαρτηθεί από την απόδειξη βιωσιμότητας των συλλογικών κοινοτήτων και από την αντίσταση στην κυριαρχία των αγορών.

Διαμαρτυρία και αλληλεγγύη

Δημοκρατικές και ισότιμες οικονομικές εναλλακτικές είναι εφικτές αλλά τα συστήματα αλλάζουν μόνον όταν οι άνθρωποι οργανώνονται και θέτουν τις εξουσίες των ευθυνών τους. Τότε οι λαμβάνοντες τις αποφάσεις θα πιεστούν να δημιουργήσουν συνθήκες υπό τις οποίες οι εναλλακτικές θα μπορούν να διερευνηθούν και να εφαρμοστούν. Έτσι, μια εναλλακτική οικονομική δικαιοσύνης χρειάζεται επίσης και μια εναλλακτική στο παρόν δημοκρατικό σύστημα το οποίο είναι στενά συνδεδεμένο με επιχειρηματικά συμφέροντα. Μια απαραίτητη αντίπαλη δύναμη απαιτεί κινήματα ευρείας βάσης, χτισμένα πάνω σε δημοκρατικές αρχές και αλληλεγγύη. Ένα εναλλακτικό οικονομικό μοντέλο για την Ευρώπη που θα υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον θα πρέπει να απαιτηθεί από όλους τους Ευρωπαίους πολίτες. Για αυτό χρειάζεται αλληλεγγύη προς την Ελλάδα, επί τη βάσει της κατανόησης ότι υπάρχει κοινό υλικό συμφέρον μεταξύ των απλών ανθρώπων σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες για την ανάπτυξη αυτών των εναλλακτικών. Άλλωστε, τα χρήματα που δανείστηκε η Ελλάδα κάτω από μέτρα αυστηρής λιτότητας κατέληξαν σε ευρωπαϊκές τράπεζες. Οι μακροοικονομικές ανισορροπίες απαιτούν πολιτικοοικονομικές λύσεις και τα πρώτα βήματα προς μια σωστή κατεύθυνση θα ήταν ο έλεγχος του χρέους, η ανάλυση και αξιολόγηση της διάθεσης δημόσιων πόρων, καθώς και η αποτροπή της φοροδιαφυγής. Οι Ευρωπαίοι πολίτες θα πρέπει να πιέσουν τις χώρες τους να σταματήσουν να υποστηρίζουν πολιτικές λιτότητας σε υπερχρεωμένες ευρωπαϊκές οικονομίες και πολιτικές που μειώνουν τα δημόσια έσοδα άλλων χωρών.

Οικοδομώντας την γνώση

Οι εναλλακτικές απαιτούν γνώση που ποικίλλει από τεχνική έως πολιτική εξειδίκευση. Σε καθημερινή βάση κινήματα, ακαδημαϊκοί και οργανώσεις οικοδομούν αυτήν την τεχνογνωσία ως μια εναλλακτική στους κυρίαρχους θεσμούς και τις πολιτικές και οικονομικές ελίτ. Οι εμπνεύσεις για εναλλακτικές συμπεριλαμβάνουν συνδικάτα, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, κοινοτικές ομάδες και πολιτικές οργανώσεις. Η συμμετοχή ή συνεισφορά σε υπάρχουσες οργανώσεις είναι ένας τρόπος δράσης. Η κοινωνική οργάνωση «στο δρόμο» – σε επιτροπές γειτονιάς και αυτοοργανωμένη οικονομική παραγωγή – μπορεί να εξελιχθεί σε καρποφόρες εναλλακτικές έναντι του τρέχοντος οικονομικού μοντέλου. Για περισσότερες πληροφορίες και παραδείγματα συγκεκριμένων δράσεων, δείτε τους οργανισμούς και τις καμπάνιες που ακολουθούν.

- › [TroikaWatch](#)
- › [Επιτροπή Λογιστικού Ελέγχου](#)
- › [Παγκόσμια καμπάνια κατά της εταιρικής ατιμωρησίας](#)
- › [Blockupy \(Ολλανδικά\)](#)
- › [Blockupy \(Γερμανικά\)](#)
- › [Ander Europa \(Ολλανδικά\)](#)
- › [Corporate Watch](#)

Ό,τι
γαλίζει
δεν είναι
χρυσός

Για την έκδοση

Η πλήρης έκθεση και τα αποτελέσματα της έρευνας, όπως αναφορές σε επιστημονικές μελέτες, εταιρικά λογιστικά στοιχεία και δεδομένα για τις επενδύσεις είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της SOMO.

Σχεδίαση & γραφήματα: GETLOS design & fotografe www.getlos.nl

Ελληνική Μετάφραση: Λουκάς Σταμέλλος, Θεοδώρα Οικονομίδου

Copyright Φωτογραφιών: Πάννης Παπανίκος (σ.1), Kurtis Stewart (σ.2), Istockphoto (σ.16), Νίκος Πηλός (σ.4, σ.6, σ.28, σ.32), Λουίζα Γουλιαμάκη (σ.8, σ.22), Orhan Tsolak (σ.20) και Ilona Hartlief (σ.27)

Μαρτίου 2015

somo

Centre for Research on Multinational Corporations

Sarphatistraat 30
1018 GL Amsterdam
The Netherlands

T + 31 (20) 6391291
F + 31 (20) 6391321

info@somo.nl
www.somo.nl